

Turhan ÇÖMEZ
Balıkesir Milletvekili
İYİ Parti Grup Başkanvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Dışişleri Bakanı Sayın Hakan FİDAN tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 18.03.2026

Turhan ÇÖMEZ
Balıkesir Milletvekili
İYİ Parti Grup Başkanvekili

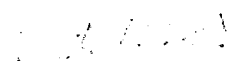
17 Mart 2026 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan 11068 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile; harp araç ve gereçleri, silah, mühimmat, askeri patlayıcı maddeler ve bunlara ait teknolojilerin Türkiye Gümrük Bölgesi üzerinden transit geçişine ve transit ticaret kapsamında yeniden ihracına izin verilmiştir.

Söz konusu karar, 3 Aralık 2022 tarihli "Kontrol Tabi Malzeme Listesi" ile birlikte değerlendirildiğinde; füze sistemlerinden insansız hava araçlarına, elektronik harp sistemlerinden KBRN ekipmanlarına kadar geniş bir askeri ürün yelpazesinin Türkiye üzerinden üçüncü ülkelere aktarılmasının önünü açmaktadır.

Bu durum, Türkiye'nin uluslararası silah ticaretinde lojistik merkez (hub) haline gelmesi, yaptırımların dolanılması riski ve denetim mekanizmalarının yeterliliği açısından ciddi soru işaretleri doğurmaktadır.

Türkiye, özellikle son yıllarda uluslararası krizler ve bölgesel çatışmalar karşısında denge ve tarafsızlık politikası izlediğini vurgulamakta; farklı bloklar arasında arabuluculuk ve diplomatik diyalog kanallarını açık tutan bir yaklaşım benimsediğini ifade etmektedir. Ancak askeri nitelikli ürünlerin Türkiye üzerinden üçüncü ülkelere transit geçişine ve yeniden ihracına imkân tanıyan bu düzenleme, Türkiye'nin taraf olmadığı çatışma ve gerilim alanlarına dolaylı şekilde lojistik bir güzergâh haline gelmesi riskini de beraberinde getirebilecektir. Bu durum, Türkiye'nin uluslararası arenada benimsediği tarafsızlık ve denge politikası ile uyumunun nasıl sağlanacağı konusunda kamuoyunda çeşitli tartışmalara yol açmaktadır.

Bu bağlamda aşağıdaki soruların cevaplanması önem arz etmektedir.

1. 11068 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile yapılan düzenlemenin Türkiye'nin uluslararası silah ticaretinde "transit veya lojistik merkez ülke" haline gelmesini hedefleyen bir politika kapsamında değerlendirildiği yönündeki iddialar doğru mudur?
2. Bu kapsamda transit ticarete konu olabilecek harp araç ve gereçleri, silah, mühimmat ve askeri patlayıcı maddelerin hangi ülkelere Türkiye'ye gelmesi ve hangi ülkelere sevk edilmesi öngörülmektedir? Gönderen ve alıcı ülkeler bakımından bir sınırlama veya önceliklendirme bulunmakta mıdır?
3. Türkiye üzerinden gerçekleştirilecek bu tür askeri sevkiyatların bölgesel güvenlik, uluslararası yaptırımlar ve Türkiye'nin dış politika dengeleri üzerindeki etkilerine ilişkin herhangi bir risk analizi yapılmış mıdır? Yapıldıysa bu analizlerin kapsamı nedir?
4. Türkiye üzerinden transit geçişine izin verilen bu mühimmat ve askeri ekipmanların özellikle sınır komşularımızın güvenliğini, bölgesel istikrarı ve Türkiye'nin taraf olmadığı çatışmalara dolaylı olarak dahil olma riskini etkileyebileceği yönünde bir değerlendirme yapılmış mıdır? Bu konuda hangi önleyici mekanizmalar öngörülmektedir?
5. Türkiye Gümrük Bölgesi üzerinden transit geçişine izin verilen harp araç ve gereçleri, silah, mühimmat ve askeri patlayıcı maddelerin terör örgütlerinin veya terör örgütleriyle bağlantılı yapıların eline geçmesini önlemek amacıyla hangi ulusal ve uluslararası kontrol ve izleme mekanizmaları uygulanmaktadır?
6. Türkiye üzerinden transit geçişine izin verilen askeri ürünlerin nihai kullanıcılarının kimler olduğunun doğrulanmasına yönelik bir mekanizma bulunmakta mıdır?
7. Bu kapsamda gerçekleştirilecek transit geçiş ve transit ticaret işlemleri için izin ve denetim yetkisi hangi kurum veya kurumlara aittir? Bu süreçte hangi kamu kurumları görev almaktadır?
8. Söz konusu askeri nitelikli ürünlerin Türkiye Gümrük Bölgesi üzerinden transit geçişine izin verilmesi sürecinde Milli Savunma Bakanlığı'nın görüşü veya onayı zorunlu mudur?
9. 11068 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile bu tür işlemlerde Ticaret Bakanlığı'nın rolünün belirgin hale gelmesinin gerekçesi nedir? Önceki uygulamalar ile yeni düzenleme arasında izin ve denetim mekanizmaları açısından ne gibi farklılıklar bulunmaktadır?
10. Transit ticarete konu olan harp araç ve gereçleri, silah, mühimmat ve askeri patlayıcı maddeler gümrük idareleri tarafından fiziki denetime tabi tutulmakta mıdır? Bu denetimler hangi usul ve kriterlere göre yapılmaktadır?
11. Türkiye üzerinden gerçekleştirilecek bu tür transit sevkiyatlarda taşıma ve lojistik faaliyetlerini yürütecek şirketlerin seçimi ve denetimi nasıl

yapılmaktadır? Bu şirketler için özel bir lisans veya güvenlik denetimi uygulanmakta mıdır?

12. Bu kapsamda daha önce gerçekleştirilen transit işlemlerle ilgili olarak kaçakçılık, kayıp, usulsüzlük veya mevzuata aykırı sevkiyat tespit edilmiş midir? Edilmişse bunlara ilişkin işlem yapılmış mıdır?
13. Uluslararası ambargo veya yaptırım altında bulunan ülkelere dolaylı sevkiyat yapılmasının önüne geçmek amacıyla hangi kontrol ve izleme mekanizmaları oluşturulmuştur?
14. Türkiye'nin bu tür askeri transit işlemlerine izin vermesi nedeniyle herhangi bir uluslararası uyarı, yaptırım riski veya diplomatik girişimle karşılaşılıp karşılaşılmadığı konusunda Bakanlığınıza ulaşmış bir bildirim var mıdır?
15. Bu kapsamda gerçekleştirilen transit askeri sevkiyatlara ilişkin veriler Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne düzenli olarak raporlanmakta mıdır? Raporlanıyorsa hangi sıklıkla ve hangi kapsamda yapılmaktadır?
16. Türkiye üzerinden gerçekleştirilecek söz konusu transit işlemlerden Türkiye ekonomisine sağlanan toplam gelir veya kamuya yansıyan mali katkı ne kadar olacaktır?
17. Bu düzenleme ile oluşturulan transit ticaret imkânının Türkiye'nin savunma sanayii, dış politika ve bölgesel güvenlik politikaları açısından uzun vadeli stratejik hedefleri nelerdir?